

Rembrandts verhaal

door BERTJAN TER BRAAK

Met de heropening van het Rijksmuseum heeft Rembrandt zijn plek in Amsterdam weer helemaal terug. Voor de schilderijen geldt dat zeker. En dan is er nog die interessante reproductie-expositie in Magna Plaza, het vroegere postkantoor achter het Paleis op de Dam: *Rembrandt: all his paintings*.

De cirkel is rond met het vroegere woonhuis van de schilder, het Rembrandthuis aan de Jodenbreestraat.

Dat de cirkel 'nog ronder kan', om het zo eens te zeggen, bewijst Menno Balm. Als oud-rondleider (officieel: museumdocent) van het Rembrandthuis kent hij tal van weetjes, anekdotes en geschiedenissen rond het leven van de grote meester. „Die verhalen en verhaaltjes die ik als gids aan de bezoekers vertelde, wilde ik in een groter verhaal bij elkaar brengen”, legt hij uit.

Het idee ontstond in 2009, toen hij stopte met het gidsen. Een belangrijk gegeven is dan ook nog eens dat Balm beeldend kunstenaar is en teken-

docent aan het Barlaeus-Gymnasium in Amsterdam. Verhalen dus, maar ook illustrator van het verhaal van Rembrandt.

Nazoekwerk

Dat betekende een boel nazoekwerk, „want het moest historisch wel allemaal kloppen, natuurlijk”. Balm wierp zich vanzelfsprekend op het huis, maar ook op de buurt, de stad en de mensen in die stad. „Ik wilde de mensen laten zien wie de echte Rembrandt was, en dat werd erg verslavend. Uiteindelijk heb ik ook lang niet alles in het boek kunnen verwerken.” Het boek, dat is *Rembrandts Huys - Amsterdam in 1656*, en het gaat thematisch te werk. Op een expositie in het auditorium van het Rembrandthuis is een selectie van de tekeningen en schilderijen van Balm te zien.

Wat was Amsterdam voor een stad tijdens Rembrandts leven? Het nieuwe stadhuis (nu het Paleis op de Dam) werd gebouwd, de onderste twee verdiepingen waren al in gebruik. Het oude stadhuis stond er nog, maar brandde in 1652 af. De grachtengordel werd aangelegd. Helemaal aan het begin van de 17e eeuw werd de Breestraat (nu Jodenbreestraat) aangelegd. Zijn eerste baas, Hendrick van Uylenburgh, woonde op het hoekje, Rembrandt kocht later het belendende pand. Dat zag er aanvankelijk anders uit, tot Jacob van Campen (de architect van het stadhuis) er een klassiek timpaan op bouwde.

Hier laat Balm zich van zijn sterke kant zien: niet alleen de vooraanzichten van de twee varianten van het huis en een doorsnede, maar ook een beeld van hoe de Breestraat er destijds moet hebben uitgezien. „Met behulp van oude kaarten heb ik daar een indruk van gekregen”, vertelt Balm.

Hoe zag de nieuwe zaal in de Doelen er uit, waarvoor *De Nachtwacht* werd gemaakt? Waar heeft Rembrandt nog meer gewoond? Tot in detail (soms is een invulling een

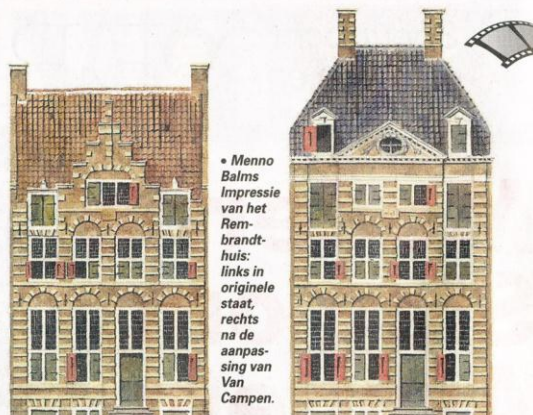
'educated guess') laat Balm zien hoe de schilder woonde, tot aan het secreet of schijfthuis op de binnenplaats toe.

Balms uitgangspunt: „Iets toevoegen aan wat er al was”, is geslaagd, net zoals zijn wens „het dagelijks leven van Rem-

brandt dichterbij te brengen”. De expositie 'Rembrandts Huys' is tot 5 juni te zien. Het

boek is uitgegeven door Art Revisited en kost €24,50. Inl www.rembrandthuis.nl en www.artrevisited.com

Het leven van de schilder getekend

• Menno Balms Impressie van het Rembrandthuis: links in originele staat, rechts na de aanpassing van Van Campen.